

MÖTE FÖR ÖVERVAKNINGSKOMMITTÉN FÖR FINLANDS CAP-PLAN 2023–2027 (INOFFICIELLT)

Mötestid 3.11.2022 kl. 10-13
Mötesplats Paasitorni, Helsingfors

Närvarande:

Minna-Mari Kaila/jord- och skogsbruksministeriet, ordförand
Taina Vesanto/jord- och skogsbruksministeriet, vice ordförande
Jyri Inha/finansministeriet
Martti Patjas/jord- och skogsbruksministeriet
Anna-Leena Miettinen/jord- och skogsbruksministeriet
Tiina Hartman/jord- och skogsbruksministeriet
Juha Palonen/jord- och skogsbruksministeriet
Sanna Sihvola/jord- och skogsbruksministeriet
Harri Ahlgren/ arbets- och näringsministeriet

Johanna Helkimo/ miljöministeriet
Hannele Sankari/ Livsmedelsverket
Raisa Ikonen/ Livsmedelsverket
Marja Husu/Livsmedelsverket
Timo Lehtiniemi/NTM-centralen i Norra Österbotten
Jyrki Pitkänen/NTM-centralerna i Sydöstra Finlan
Timo Tanskanen/NTM-centralen i Norra Karelen
Marja Karvonen/NTM-centralen i Satakunta
Hanna Murtomäki-Kukkola/ Alavus samarbetsområde
Taina Väre/ Kommunförbundet

Sölve Högman/Ålands landskapsregering
Ulla Hyvönen/ Tjänstemannacentral-organisationen STTK rf
Heikki Pakkasalo/ProAgria Södra Savolax
Ilkka Peltola/Keskikipiste-Leader rf
Tomi Alakoski/Suomen 4H-liitto
Eeva-Liisa Korpela/WWF-Suomi
Leena Anttila/jord- och skogsbruksministeriet
Mika Survonnen/jord- och skogsbruksministeriet
Virva Terho/jord- och skogsbruksministeriet

Frånvarande: Arja-Leena Kirvesniemi/jord- och skogsbruksministeriet; Timo Halonen/jord- och skogsbruksministeriet; Pentti Mäkinen/Södra Savolax förfund; Johan Åberg/Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK; Mats Nylund/ Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f; Mia Simpanen/ Savon Yrittäjät; Jari Huovinen/ Finlands Näringsliv EK; Kati White/ Djurskyddet Finland SEY

Permanent sakkunniga: Taru Haapaniemi/ EU-kommissionen, DG AGRI; Christina von Koskull/ EU-kommissionen, DG-AGRI

Övriga sakkunniga: Meri Kiikkala/jord- och skogsbruksministeriet

1. Mötets öppnande

Ordförande Minna-Mari Kaila öppnade mötet och hälsade deltagarna välkomna till det första mötet i övervakningskommittén för Finlands CAP-plan 2023–2027. Mötet är inofficiellt eftersom mandattiden officiellt inleds först den 1 januari 2023.

I övervakningskommittén för Finlands CAP-plan har medlemmarna och de intressentgrupper som medlemmarna företräder en viktig roll. Medlemmarna ska förmedla information till sina intressenter och informera övervakningskommittén om intressentgruppernas ståndpunkter i frågor som ska avgöras. Övervakningskommittén är det högsta beslutande organet för CAP-planen efter det att beslutet om tillsättande har trätt i kraft och uppföljningen av hur målen för CAP-planen har uppnåtts är också i fortsättningen en viktig uppgift för övervakningskommittén. CAP-planen omfattar hela Finland under den kommande perioden.

Planen innehåller också åtgärder för utveckling av landsbygden på Åland. Åland har en egen övervakningskommitté för åtgärder för utveckling av landsbygden som beslutar om den helhet som hör till Ålands självstyrelse. Beslut som fattas av Åland fattas i denna kommitté som en del av beslutsfattandet i dess helhet, men man ingriper dock inte i frågor som gäller Ålands innehåll.

2. Organiseringen av möte

Notering av deltagarna.

3. Godkännande av agenda till arbetsordning för mötet

Agendan godkändes som mötets arbetsordning.

4. Läget i fråga om hur CAP-planen framskrider

Tiina Hartman och Juha Palonen redogjorde för hur CAP-planen framskrider när det gäller JSM, Hannele Sankari, Marja Husu och Raisa Ikonen när det gäller Livsmedelsverket.

De mål på EU-nivå som ställts upp för CAP är uppdelade på huvudmålen, deras underliggande mål samt det genomgående mål som gäller främjande av kompetens, innovationer och digitalisering. De nationella prioriteringarna har utgått från Finlands särdrag, beredningsarbetet med intressentgrupperna samt regeringsprogrammet och andra strategiska riktlinjer. Beredningsarbetet inleddes redan i slutet av 2017.

Kommissionen godkände Finlands CAP-plan 2023–2027 den 31 augusti 2022. I planen ingår bekanta åtgärder, men också nya saker. Finansieringen av jordbruket och landsbygdsutvecklingen uppgår åren 2023–2027 till sammanlagt 10 227 miljoner euro (EU-andelen är nationell). Den nya finansieringsperioden börjar den 1 januari 2023 och den nationella lagstiftningen bereds för närvarande. Information om detaljer kring genomförandet, ansökningstider m.m. ges separat och ytterligare information ges vid olika aktörers utbildningar. Övervakningskommitténs mandatperiod börjar den 1 januari 2023.

Den nya genomförandemodellen (NDM) förändrar i betydande grad processen för arealstöd och djurstöd. När det gäller t.ex. arealstöd kommer processen i fortsättningen att vara helt elektronisk. Det finns också s.k. arealmonitorering. Ändringen innebär bl.a. att kontrollen på plats minskar. Livsmedelsverket berättade också om beredningen av guider för ansökning och stödvillkor och samt om inledandet av myndighetsutbildning. Livsmedelsverket önskar få anvisningar om kvalitetskontroll av kommissionen redan inom den närmaste framtiden.

Informationssystemet Nekka fungerar i Finland som e-tjänst för marknadsstöd. I fråga om de två stödformer som är i bruk (stöd till producentorganisationer inom sektorn för frukt och grönsaker och stöd för biodling) sköter den som ansöker om stöd sina ärenden direkt till Livsmedelsverket.

När det gäller beredningen av genomförandet av stöden för landsbygdsutveckling är det viktigt att kraven på verksamheten vid det utbetalande organet i EU, kraven på sund ekonomisk förvaltning och ett verkningsfullt och effektivt förvaltnings- och kontrollsystem uppfylls, men också att kravet på resultat enligt den nya genomförandemodellen uppfylls. Ur perspektivet för CAP27-informationssystemen öppnas ansökningsomgångarna för olika typer av ansökningar i Hyrrä i prioritetsordning 2023.

Utbildningarna om stöd för landsbygdsutveckling infaller december 2022 och våren 2023. Avsikten är att ordna utbildningar för varje stödform i mindre delar av Teams, nya utbildningsformer utökas under finansieringsperioden. När det gäller uppföljningen av och rapporteringen om prestation samlas behövliga uppgifter in alltsedan ansökning för åtgärderna öppnades för att säkerställa en heltäckande rapportering. Den första prestationsrapporten lämnas till kommissionen i februari 2024. Den revisionsstrategi som förvaltningsmyndigheten och det utbetalande organet utarbetat tillsammans beskrivs i CAP-planen.

Det satsas på kommunikationen på många olika sätt: de gemensamma kommunikationsåtgärderna mellan Livsmedelsverket, JSM och intressentgrupperna fortsätter och förvaltningens webbplats förnyas. Dessutom bidrar 15 nya regionala informatörer till kontinuiteten i och omfattningen av CAP-kommunikationen.

Diskussion:

- Det behövs mer information om bl.a. resurserna på konsekvenser av monitorering på både vid NTM-centralerna och i kommunerna. Enligt jord- och skogsbruksministeriets representant känner man till informationsbehoven och kommer att återkomma till dem inom kort.
- Hur uppföljs miljöåtgärdernas effekter och med vilka indikatorer? Enligt jord- och skogsbruksministeriets representant följs resultaten och effekterna av åtgärderna upp med ett stort antal olika indikatorer. Jord- och skogsbruksministeriet utarbetar en utvärderingsplan för CAP-planen för finansieringsperioden. Dessa behandlas närmare vid följande övervakningskommittémöten. Dessutom bereds som bäst forskningsprogrammet MATO II, som finansieras gemensamt av jord- och skogsbruksministeriet och miljöministeriet.
- I fråga om val av rådgivare konstaterades det att processen (ansökan) i fortsättningen är elektronisk och att detaljerna kan återställas efter att man har fått klarhet i dem.

5. Tillsättande av övervakningskommittén samt övervakningskommitténs arbetsordning

Virva Terho presenterade utkastet till övervakningskommitténs beslut om tillsättande och till arbetsordningen. Övervakningskommittén kommer i regel att sammanträda två gånger per år i januari-februari och september.

Diskussion:

Finlands CAP-plan innehåller utöver åtgärder som omfattar hela Finland också åtgärder för utveckling av landsbygden på Åland som hör till landskapet Ålands behörighet. I planen har Åland egna landsbygdsfondens åtgärder och dessutom har landskapet Åland en egen underkommitté till övervakningskommittén. Enligt Ålands representant har underkommittén för avsikt att sammanträda preliminärt i juni och november.

6. Indikativ användningsplan för tekniskt bistånd 2023-2027

Leena Anttila presenterade den indikativa användningsplanen för tekniskt bistånd för 2023–2027. Den slutliga dispositionsplanen presenteras vid övervakningskommitténs möte den 31 januari 2023.

Eftersom Finland har endast en CAP-plan är det tekniska biståndet för Fastlandsfinland och Åland på samma kvot. Användningen av dessa är dock åtskild från varandra. När det gäller Fastlandsfinland har förslaget om beloppet av det tekniska biståndet och fördelningen av det på personalkostnader och andra utgifter gjorts enligt det förslag som lagts fram av förvaltningsarbetsgruppen för CAP27. Åland beslutar om användningen av sitt eget tekniskt bistånd. Eftersom det tekniska biståndet under den nya finansieringsperioden betalas till EU-medlemsstaterna enligt ett procenttal utifrån de faktiska utbetalningarna enligt CAP-planen, beror det slutliga beloppet av tekniskt bistånd på i vilken grad planen genomförs.

Diskussion:

Det önskades att tekniskt bistånd i tillräcklig utsträckning ska riktas till utveckling av informationssystemen, så att inledandet av genomförandet inte fördröjs på grund av bristfälliga informationssystem. Det konstaterades att tekniskt bistånd riktas också till informationssystem. *Särskilt Livsmedelsverket anvisas betydligt mer tekniskt bistånd än under den föregående finansieringsperioden. Informationssystemen kan dock inte helt finansieras med tekniskt bistånd, utan det behövs också annan finansiering.*

7. Urvalskriterier för åtgärder

Sanna Sihvola presenterade utkastet till urvalsgrunder för åtgärderna. De slutliga urvalskriterierna godkänns vid övervakningskommitténs möte den 31 januari 2023. Syftet med urvalsgrunderna är förutom att uppnå CAP-planens mål också att säkerställa en jämlik behandling av de sökande. I presentationen presenteras som exempel utkastet till urvalskriterier för utvecklingsprojekt och jordbruksinvesteringar. I åtgärderna i utvecklingsprojekten har som skala använts 0–4 poäng och

för jordbruksinvesteringar 0–3 poäng. Före nästa möte är det möjligt att kommentera urvalsgrunderna direkt till dem som bereder respektive åtgärd.

Diskussion:

- God beredning, urvalskriterierna fungerar bra. Poängsättningen är inte enbart matematik, utan bedömningen av projekten borde bli av jämnare kvalitet.
- Miljö- och klimatbetoningen bör ligga på en tillräcklig nivå. Finansieringen får inte medföra miljökadliga åtgärder. De olika aspekterna av hållbar utveckling har beaktats i urvalskriterierna. Det vore bra om resurseffektiviteten syntes bättre. Miljö- och ekonomifrågor går ofta hand i hand, dvs. om miljöfrågor beaktas, förbättrar också den ekonomiska hållbarheten.
- Det är bra att de regionala prioriteringarna syns bättre än tidigare. Urvalsgrunderna bör öppnas för att göra bedömningen enhetligare. Olika människor kan tillämpa kriterierna på mycket olika sätt. När det gäller jordbruksinvesteringar borde det vara möjligt att ge också halva poäng, i en del områden används de redan.
- Före bedömningen utifrån urvalskriterierna görs, ska det granskas om kriterierna för stödberättigande uppfylls, dvs. om ansökningarna är lagliga och lagenliga. I Leader-ansökningarna kan stödmottagaren få en beklaglig överraskning först efter styrelsens bedömning att ansökan inte är stödberättigande. För att undvika detta skulle det behövas bra verksamhetsmodeller för hur kontakterna mellan Leadergrupperna och NTM-centralerna sköts. Det skulle snarare behövas en klar gemensam modell än regionala tillämpningar.
- Det är bra att diskutera detta på en generell nivå. I olika regioner finns det olika praxis för hur informationen förmedlas mellan Leadergrupperna och närings-, trafik- och miljöcentralerna. Även lagparagraferna kan tillämpas på olika sätt inom olika områden.
- En representant för jord- och skogsbruksministeriet konstaterade att ur kundens synvinkel får det faktum att ansökan inte är stödberättigande inte framgå först efter att ansökan poängsatts. Tidigare har det också diskuterats om stödmottagarna behandlas lika på olika håll i Finland. Det kan också finnas skillnader i att det på olika håll i Finland kan finnas olika tyngdpunkter på åtgärder som stöds. Urvalsgrunderna får en större roll än tidigare i och med den nya genomförandemodellen och man kan bli tvungen att anpassa dem om de riksomfattande målen inte ser ut att nås när genomförandet framskrider.

8. Förfarandet för val av Leadergrupper och lokala strategier

Sanna Sihvola berättade om förfarandet för att välja Leadergrupperna. Urvalskommittén har gått igenom alla strategier och deras utvärdering pågår. Urvalsförslaget, inklusive varje Leadergrupps budget, läggs fram i december. Leadergrupperna inleder sin verksamhet i januari 2023. I urvalskommittén förs avslutningsvis en responsdebatt om hur urvalsprocessen kunde utvecklas.

9. Riktlinjer för kommunikation 2023-2027

Meri Kiikkala berättade om riktlinjerna för CAP-kommunikationen. Planeringen av kommunikationsstrategin pågår i samarbete med en utomstående konsult (Kaskas Media). Avsikten är att utveckla olika huvudbudskap och olika kommunikationskanaler för olika målgrupper, eftersom behoven är mycket olika. Samtidigt pågår en förnyelse av webbplatsen maaseutu.fi och planering av en ny visuell profil. Också på sidorna maaseutuverkosto.fi samlas ett stort antal frågor som gäller landsbygdsutveckling. CAP-kampanjen för jordbrukare inleds vecka 45.

Avsikten är att med tekniskt bistånd finansiera regionala informatörer för 15 närings-, trafik- och miljöcentralsområden. Uppgiftsbeskrivningen bearbetas ytterligare, eftersom uppgiften för närvarande bedömdes vara för låg i förhållande till uppgiftens svårighetsgrad.

Diskussion:

- Det är viktigt med samarbete och samordning mellan CAP-planen och den övriga miljörelaterade finansieringen. Det finns gemensamma mål t.ex. i miljöfrågor som gäller gårdsbruksheter.
- Också i fråga om företagsfinansiering och utvecklingsprojekt är det ytterst viktigt med gemensam kommunikation, t.ex. bör man kommunicera med strukturfonderna och fonden för en rättvis övergång (JTF).

10. Läget i fråga om landsbygdsnätverkets beredning

Taina Vesanto berättade om läget i fråga om landsbygdsnätverkets beredning. Landsbygdsnätverket inrättas på nytt i början av varje finansieringsperiod. Nätverket kan placeras i vilken organisation som helst, eftersom nätverkets verksamhet inte är myndighetsverksamhet. Under den kommande perioden föreslog förvaltningsarbetsgruppen för CAP27 att nätverksverksamheten ska fortsätta som en del av Livsmedelsverket. Livsmedelsverket har ansetts vara en bra förläggningsplats för den kommande perioden med tanke på synergien. Det har beslutats att namnet landsbygdsnätverk ska bevaras, eftersom det redan är välkänt. Landsbygdsnätverkets verksamhet omfattar också Åland. Under den nya finansieringsperioden anställs flera koordinatörer för olika teman till landsbygdsnätverket. Rekryteringen av en direktör för landsbygdsnätverket pågår som bäst.

11. Andra aktuella frågor

Medlemmarna kan framföra ärenden på dagordningen för följande möte. Inga förslag lades fram.

12. Nästa möte

Nästa möte, som också är övervakningskommitténs första officiella möte, hålls den 31 januari 2023 i Helsingfors.

13. Avslutande av möte

Ordföranden avslutade mötet kl. 13.00.